

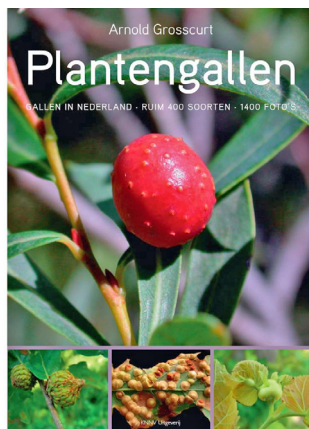
BOEKBESPREKINGEN

Plantengallen, door A. Grosscurt met medewerking van W. Ellis, Plantengallen. 2017. KNNV, Zeist, 424 pp, € 49,95, KNNV-leden krijgen 10% korting.

Gallenboek, door W.M. Docters van Leeuwen, 4de editie herzien en bewerkt door J.C. Roskam met bijdragen van o.a. H.A. van der Aa. 2009. Zeist, 352 pp, € 29,95, KNNV-leden krijgen 10% korting.

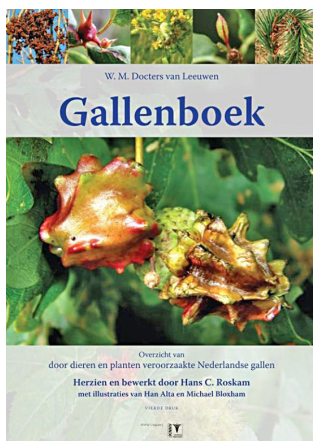
Website Plantenparasieten van Europa – bladmineerders, gallen en schimmels, <http://bladmineerders.nl/>

Het beweegt aan alle kanten op het gallenfront en dat is goed nieuws. Niet alleen is er zojuist een prachtig fotoboek verschenen van Arnold Grosscurt, ook is er al een tijdje de fraaie website van Willem Ellis. En Aldert Gutter maakte me erop attent dat ook de 4de editie van het Gallenboek wel eens wat aandacht kon gebruiken in Coolia.

Op het eerste gezicht lijken gallen een raar buitenbeentje: het zijn woekeringen aan planten die teweeg gebracht worden door een heel palet aan niet aan elkaar verwante organismen. Daarbij denkt de leek dan misschien vooral aan insecten, maar ook aaltjes, bacteriën, mijten, schimmels en oömyceten veroorzaken ze, en zelfs planten. Maar aan de andere kant: paddenstoelen is ook maar een raar kunstmatig groepje, omdat we de echte microscopische schimmels, die alleen met DNA of na isolatie gedetermineerd kunnen worden, daar niet bij rekenen. Toch zijn gallen nog wel een wat heterogener groepje dan paddenstoelen, en wie zich wil specialiseren op dat brede veld moet heel wat in zijn/haar mars hebben.

Het beroemde Gallenboek van Docters van Leeuwen uit 1946 kwam door Hans Roskam, en voor wat betreft de schimmels verrichtte Huub van der Aa veel werk. Wie gallen wil determineren kan het best terecht bij dit boek. Na een informatieve inleiding over levenscyclen worden per plantensoort de gallen behandeld. Ook alleen mycologisch geschoolde mensen zullen veel niet-schimmelgallen kunnen determineren met dit boek omdat veel kenmerken zijn gebaseerd op de vergroeiingen van de plant en niet zozeer op de morfologie van de veroorzaker. De 16 pagina's kleurenfoto's en vooral de 579 eenvoudige pentekeningen zijn behulpzaam bij de determinatie. Hans Roskam is inmiddels bezig met een Europese versie van het Gallenboek op basis van Buhr's Identification keys of galls uit 1964/65, wat waarschijnlijk uit gaat komen op meer dan 2000 pagina's!

Voor beginners kunnen de hierboven besproken boeken te zware kost zijn. Hiervoor is Plantengallen van Arnold Grosscurt een uitstekende basis om te beginnen. Het is een prachtig fotoboek, met maar liefst ruim 1400 kleurenfoto's van uitstekende kwaliteit en toelichtende teksten van ruim 400 soorten. Inclusief een korte inleiding over levenscyclen geeft dit boek een ideaal overzicht van de gallen. De schimmels en schimmelachtigen

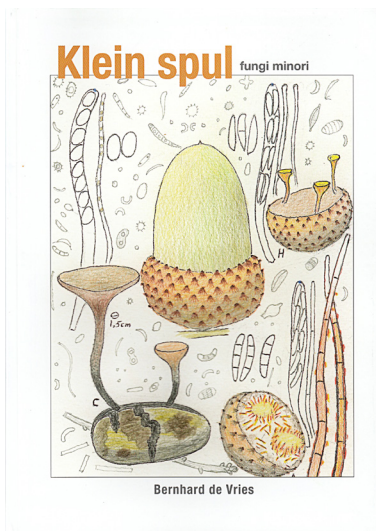
(o.a. roesten, branden, meeldauwen, bladgasten (*Exobasidium*), *Taphrina* en witte roest) krijgen ruim de aandacht (78 pp.). Ook voor determinaties zijn de afbeeldingen een welkome aanvulling op het Gallenboek.

Tot slot verdient de recent smaakvol geüpdate website van Willem Ellis aandacht. Deze was ooit begonnen met een focus op bladmineerders, maar is nu uitgebreid naar het werkgebied van Europa inclusief plantenparasieten en -gallen. Deze website

is nog steeds volop in ontwikkeling, maar levert veel mooi fotomateriaal. Wat de roesten betreft is het jammer dat een nauw soortconcept gehanteerd wordt waar de amateuronderzoeker weinig mee opschiet. Voor Roesten van Nederland hanteerden we (Termorshuizen & Swertz, 2011) een breed soortconcept om het amateuronderzoek niet te frustreren, het soortconcept überhaupt niet duidelijk was bij de roestschimmels en bovendien, als de waardplant waarop de roest werd gevonden ook genoteerd werd, het een op "brede" wijze gedetermineerde roest ook achteraf nog volgens het smalle concept kan worden benoemd. Dat brede soortconcept is wat ons betreft niet uit de lucht komen vallen: wij gebruikten daartoe de standaardlijst uit het Verenigd Koninkrijk. Maar ook een gezaghebbende site als <https://nt.ars-grin.gov/fungaldatabases/> gebruikt eerder het brede dan het smalle soortconcept. Vrij recent gaf Heller (2013 in Mycotaxon 124:87-99) argumenten waarom de in veel soorten opgedeelde Algemene oranje roest (*Coleosporium tussilaginis*) als brede soort moet worden gehandhaafd. Dit alles neemt absoluut niet weg wat de waarde is van de website van Ellis, namelijk een buitengewoon prachtige, omvangrijke en informatieve vraagbaak die ook voor mycologen van grote waarde is. Overigens is er ook de site <http://www.bioimages.org.uk/>, met veel mooie en qua determinaties betrouwbare foto's, zowel macroscopische als microscopische.

Aad Termorshuizen, Doorwerth

Bernhard de Vries, Klein spul (Fungi minori), 2018

Snoepgoed... Zo noemde ik boekjes met van die korte verhaaltjes die je zinnen even volkomen kunnen verzetten, zoals die van Godfried Bomans of Simon Carmiggelt, bijvoorbeeld. Kost die je vooral in kleine doses moet consumeren.

Het werk van Bernhard de Vries ben ik ook geneigd zodanig te classificeren... Mycologisch snoepgoed... Geen determineerwerk of een veldgids, maar je kunt er toch veel uit leren. Want Bernhard neemt een willekeurige greep uit nauwelijks gezochte of bekeken kleine soorten onder de loep. Met welhaast chirurgische precisie tekent hij ze stuk voor stuk uit, elk minuscuul detail nadrukkelijk in beeld brengend. Alleen die tekeningen al ademen sfeer, maar er wordt ook een kleine toelichting

bij geschreven. Wie Bernhard kent, hóórt hem bijna vertellen. Een bijzonder aantrekkelijk boekje dat eigenlijk in geen enkele mycologische boekenkast mag ontbreken.

Nauwelijks gezochte of bekeken soorten; maar het is vrijwel zeker dat onderhavig werkje daar een boost aan zal geven. De Overijsselse zwamdag van 3 februari jl. werd vereerd met de primeur en daar bleek al onmiddellijk het succes dat dit boek zal gaan hebben... een aanrader!

André Houter

Het boekje van Bernhard de Vries zal met name te koop zijn via NMV-manifestaties. De prijs bedraagt voor leden 7,-. Leden die 10,- willen geven zijn daar vrij in. Eventuele baten vloeien terug naar het Ger van Zanenfonds, dat heeft bijgedragen in de drukkosten.

Leden die het boekje graag per post toegestuurd krijgen, betalen 7,- + 5,- euro porto. Het banknummer van Bernhard de Vries krijgt u bij levering. Bij betaling graag vermelden BOEKJE en naam en adres afzender (de banken vermelden bij bijschrijvingen namelijk geen adresgegevens van de afzender!!).

BOEK, BOEK, BOEK

Een rubriek, onder redactie van de redactie, met korte meldingen van nieuwe mycologische boeken (sensu lato). Hier geen recensies, de rubriek is slechts bedoeld om u op de hoogte te houden. Vermelde prijzen zijn richtprijzen, zonder (soms aanzienlijke) verzendkosten.

- Ludwig, E. 2017. Pilzkompendium deel 4. Een deel tekst en een deel met ruim 250 platen met prachtige afbeeldingen van bruinspoorders. Harde kaft. Ca. €250. Te bestellen bij de auteur, erhardludwig@gmx.de.
- Niemelä, T. 2016. Suomen käävät. Norrlinia, vol. 31. Finnish Museum of Natural History LUOMUS, Helsinki. ISBN 978-951-51-2434-0. 432 pp, harde kaft. Ca. €55. Prachtig boek over de Finse polyporen, met veel kleurenfoto's. Helaas is (afgezien van de latijnse soortnamen) alle tekst (incl. sleutels) in het Fins...
- Bell, A. & Mahoney, D.P. 2016. Field studies in the Lasiosphaeriaceae and Helminthosphaeriaceae sensu lato. CBS Biodiversity series 15. CBS-KNAW, Utrecht. ISBN 978-94-91751-05-9. 124 pp, zachte kaft. Ca. €30. Sleutels, beschrijvingen en veel foto's.
- Wood, E. & Dunkelman, J. 2017. Grassland fungi: a field guide. Monmouthshire Meadows Group. ISBN 978-0-9576424-1-6. Zachte kaft. Ca. €25. Honderden foto's en beschrijvingen van ca. 170 graslandpaddenstoelen uit het Zuid-Oosten van Wales.
- Stephenson, S.L. & Rojas, C. 2017. Myxomycetes: Biology, systematics, biogeography and ecology. ISBN 978-0-12-805089-7. Academic Press; 454 pp, zachte kaft. Ca. €90. Tekstboek over de huidige stand van zaken omtrent de Slijmzwammen.
- Ingvaert, C. 2017. Ädellövsfogens gömda svampar. ISBN 978-91-639-4643-1. 196 pp., harde kaft. Ca. €80. Bladerboek met grote foto's van bijzondere paddenstoelen uit de Scandinavische loofbossen.
- Ryvarden, L. & Melo, I. 2017. Poroid fungi of Europe. Synopsis Fungorum 37. Fungiflora, Oslo. ISBN 978-82-90724-54-7. Ca. €90. Dit is de 2e, herziene editie.
- Guthmann, J. 2017. Heilende Pilze. ISBN 978-3-494-01669-6. 421 pp., harde kaft. Ca. €50. Informatief overzicht van de geneeskrachtige paddenstoelen.